

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: Miesięczna z odnośnieniem do domu mk. 22 przy ulicy pecczowej Mł. 25, bez odnośnienia Mł. 20.
CENA POJEDYŃCZEGO NUMERU 1 MARKĘ.

Ceny ogłoszeń: za pierwszą pięciolinijową jednostajną na kol. Mł. 12.00, na II i III kol. Mł. 10.00, na IV kol. Mł. 10.00.
Ogłoszenia drobne po 50 fenigów za wyraz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10-2 po poł. Rekopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji: CZĘSTOCHOWA, ul. Penny Marii № 28
Telefon № 50. Stryżyno czestowa № 45.

Obywatele!

Gdy wokół walczącej z przeciwnościami Polski rozpętała się burza nieważności, intryg, pożądań, godzących w najistotniejsze podstawy jej niezaleźnego bytu, gdy wrog jawny nieustępliwie się coraz nowe zastępy zoddawa do ataku na nieugiętą armię obrońców ojczyzny, gdy ciżni podstępnie nożem w pięć polskie godziłki dy walczącym rzucają pod nogi — my wytrwać musimy!

Nie w wyciekaniu pomocy zewnątrz, nie w pukaniu do rozsądku obcych leżą źródła ufnosci naszej i wytrwania. Nie tam źródła naszej potęgi i odporności, lecz w nas samych. Dla narodu 30-miljonowego niemożliwość nie istnieje!

Obywatele!

Gdy armia polska, kwiat narodu, u progów ojczyzny się krwawi, my, cenę tej krwi szlachetnej znać, nie zmarujemy obrzymiego znać, nie czasowego ani lenistwem, ani egoizmem, ani zaprzaństwem. Gdy tam — na Wschodzie — trwający w kurzu i krwi żywimy mur, młodych pierśi polskich zabezpiecza nam możność spokojnego istnienia i rozwoju, my bez chwili spoczynku umacniająmy fundamenty gmachu ojczystego.

Nieprzebrane morze pracy przed nami! Gdziekolwiek spojrzeć — odłogi i pustkowia. A wszędzie prócz rąk, do pracy chętnych, trzeba pieniędzy, pieńędzy i jeszcze raz pieniądze.

Na utrzymanie armii bez której nie

masz dziś wolności, na budowę dróg leśnych i wodnych, na oświetlenie, na uruchomienie przemysłu, na podniesienie rolnictwa i t. d. i t. d. Tysiące potrzeb, miliardowe wydatki!

Nikt nam z pomocą nie pośpieszy, jeżeli się sami nie zacznijmy dźwigać. A dźwignąć się możemy ekonomicznie jedynie przez postawienie na nogi finansów państwa polskiego.

Ręce do pracy! fundusze niezbędne znajdziemy u siebie samych. Sami zdolni jesteśmy dźwignąć się z niemoocy gospodarczej, bylebyśmy tylko chcieli chcieć!

Ojczyzna woła: „Dalicie miecz w dłonie, zasiliście skarbi!”

Powrotem do przeszłości niema. Głównie ponownie w jarzmo niewoli nie pochylimy, pleców pod bat najeźdźcy nie poddamy! My chcemy, my musimy być wolni!

Obywatele!

Składajcie wszystkie oszczędności na Pożyczkę Odrodzenia! Pożyczajcie sobie, dzieciom i wnukom swoim. Nieście spokojną, szczęśliwą przyszłość im i sobie.

Szczęśliwi, że za proste spełnienie obowiązku pokolenia przyszłe po wgląd błogosławieństwa będą **podpisujecie Pożyczkę Odrodzenia.**

Przed nami zwycięstwo lub śmierć. Zwycięstwo w naszych własnych dłoniach spoczywa. Zwycięstwo musi być nasze!

lipca z r. Wyrazem tej rozbieżności, wyrazem tego separatyzmu w tak doniosłej dziedzinie pracy państwowej i społecznej jaką jest Ministerstwo Rolnictwa, jest śmieszny, pretensjonalny paragraf 1. przedłożonego nam projektu o organizacji Urzędu Ziemskiego, gdzie jest napisane, że Główny Urząd Ziemski jest jedną z naczelnych władz Rzplitej Polskiej. Ja się wcale nie dziwię p. Ministrowi Rolnictwa, że wobec takiej władzy i jego zarządzenia i jego aparat, już przygotowany, jest za słaby. (Głosy: To jest projekt Rady Ministrów, a nie projekt samego prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego). Mam wrażenie, że to jest chyba lapsus linguae, bo nie mogę wyobrazić sobie, by konstytucja na to pozwalała, ażeby naczelnych władz Rzplitej Polskiej było aż tak dużo. Jeśli p. prezes Głównego Urzędu Ziemskiego ma rzeczywiście taką władzę, to zdawałoby się, że nie jest odpowiedzialny przed Sejmem. Ale jeśli już składa sprawozdanie z działalności swojej, to pocóż, Panie Prezisie, Pański przyjaciel polityczny czyni odpowiedzialnym p. Bardla za to, czego Pan Prezes sam nie mógł, nie umiał, czy też nie zdążył zrobić. Reforma rolna nie postąpi naprzód, jeśli dalej będziemy świadkami braku organizacji organów państwowych; jeśli Główny Urząd Ziemski nie zostanie odpowiednio skoordynowany a jego kompetencje określone.

Nie mogę sobie wyobrazić Głównego Urzędu Ziemskiego i jego działalności bez uzgodnienia z Ministerstwem Rolnictwa i z jego agendami. Inaczej będzie ustawiczny ferment i chaos straszny. Dwa wielkie aparaty dla tej samej sprawy obciążają niepomiernie skarb Państwa, a zanim chłop polski małorolny i bezrolny, wyglądający, doczeka błogosławieństwa tej reformy rolnej, doczeka się kawałka ziemi — rosa mu oczy wyje.

Pan prezes Wilkoński przyniósł jedną ustawę o organizacji urzędów ziemskich i jednocześnie w swoim przemówieniu robił wyrzut Sejmowi, że jeżeli Sejm będzie dalej tak powoli pracował, to zwyciężycie on na tem stanowisku nie przedko odpowie swojemu zadaniu. Nie chce bronić tutaj Sejmowi, a właściwie Komisji Rolnej, która bezpośrednio tą sprawą się zajmuje, ale chodzi mi o to, co powtarza się bardzo często, iż organy rządowe czy to z braku szacunku dla Sejmu, czy z braku odpowiednich sił fachowych, przedkładają Sejmowi takie projekty ustaw, że mojem zdaniem, mogą one bardzo często służyć za przykład do poglądu lekcji, jak nie należy pisać ustaw. (Głos: Słusznie). Tak jest w tym wypadku z przedłożonym projektem.

Tu nasuwa się bardzo poważna uwaga. Reforma rolna wykonana będzie szybko i sprawnie, jeżeli aparat wykonawczy, począwszy od tych, którzy układają projekty ustaw i zarządzenia wykonawcze, a kończąc na tych, którzy będą mierzyć podzielone pola i we władanie przekazywać je ludowi polskiemu, będzie sprawny i fachowy. Jeżeli jednak projekty ustaw i rozkazy wykonawcze, a nawet i personel będą się dalej tak powoli gotowały w tygłu grupy „Wyzwolenia”, jeżeli ogień pod tym tygłem będzie wznęcał poseł Poniatowski, kiedy mu się zechce, i jeżeli będą nań dmuchały rozmaite inne wiatry, może ze strony jeszcze bardziej lewicowej, to wtedy ten Główny Urząd Ziemski, który dla skrócenia można nazwać „Guzem”, naprawdę zrobi tej reformie guza. (Głosy: Jaki dowolny ksiądz). A w tym tygłu może się nawet spreprować i bomba, która rozbije całą tę reformę i tak jak w innej sprawie przygotowuje drogę innym,

bardziej ideowym czynnikiem, które doprowadziły do pewnej anarchii. Wiedząc i znając tę reformę rolną, już dzisiaj mówią złośliwie na wsi „Nie zbliżaj się do Głównego Urzędu Ziemskiego, bo dostaniesz guza”.

Zastrzegając sobie wolną rękę względem osoby pana prezesa Wilkońskiego, spodziewamy się, że zdoła on corzennie rozumieć, że reforma rolna jest bardzo potrzebą Państwa i całego ludu niż jednego stronnictwa. Dlatego spodziewamy się także, że p. prezes Głównego Urzędu Ziemskiego przyjdzie niebawem przed Wysoki Sejm z bardzo przemyślnymi, bodaj najpełniejszymi projektami ustaw o parcelacji, komasacji, banku ziemskim, ustawie osadniczej, aby wbrew groźbie, którą przed chwilą słyszeliśmy, ten właśnie Sejm, który w tak ciężkich okolicznościach zdołał przeprowadzić uchwałę o reformie rolnej, udowodnił także, że potrafi przeprowadzić tę reformę rolną w całości. Dopiero bowiem całokształt wszystkich ustaw szczegółowych, potrzebnych do wykonania reformy rolnej, da całość i umożliwi przeprowadzenie uchwalonych zasad.

Jeżeli, stając w sprawie reformy rolnej na stanowisku dobra Państwa i szczęścia Rzeczypospolitej Polskiej i najszerzych rzesz ludowych, okiełznamy demagogiczne rozpętanie chciwości zarówno tych, których może bronić prawica, jak i tych, którzy „bardzo” często sami przez chciwość swoją i przez demagogię, szkodzą reformie rolnej, jeśli skrepiemy swobodę jednostek po to, aby wszystkim zapewnić swobodę ruchu i zapewnić dobrobyt najszerzym masom ludowym, wtedy na tej podstawie i w tem zrozumieniu reforma rolna wnet się przyjmie i przeprowadzi.

Nie chcę tu wracać do tego, co onegdaj i dziś tutaj mówiono, nie chcę bowiem przedłużać swego przemówienia, ale teraz, kiedy przemawiam w imieniu mojego stronnictwa, muszę zaakcentować i oświadczyć, że czy się to komu spodoba, czy niepodoba, czy kto chce, czy nie chce, czy kto umie, czy nie umie — to już dlatego, że Wysoki Sejm uchwałę swoją raz przyjął reformę rolną, musi ona być wykonana. (Brawa). Wciąż przecież na prowincji jesteśmy pomawiani o to, że nasze ustawy wiszą się na kolanie i tylko na dziś, ażeby potem jutro, za miesiąc, lub za pół roku je zmienić.

Dlatego też żądamy od p. prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego wykonania reformy rolnej szybko i sprawnie. Żądamy aparatu wykonawczego fachowego, nieskomplikowanego i niebiurokratycznego, mniej licznego, ale za to sprytnego. Żądamy też uzgodnienia współpracy Głównego Urzędu Ziemskiego z p. Ministrem Rolnictwa, tak i ze względów na koszty, jak dla uniknięcia zamętu i chaosu w samem przeprowadzeniu.

Ale to się nie stanie, jeśli za działalność Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego, choćby on w ustawie nazywał się naczelną władzą Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie ponosił odpowiedzialności Prezydent Rady Ministrów i Minister Rolnictwa.

Mówiąc o tak ważnej sprawie, jaką jest reforma rolna, poseł ks. Okoń przyrównywał Sejm do kapituły, o której w dołdnie bardzo chętnie wspomina, a lud przyrównał do żyda, pechciarza, dzierzawcy. Muszę tutaj porównanie to stanowczo odeprzeć, wyrządza ono krzywdę polskiemu ludowi. Uprawnienie polskiego ludu są całkiem inne, niż te, jakie w tym przykładzie miał jakiś dzierzawca, czy też, czy innej narodowości.

Także przy tej okazji chciałbym zapowiedzieć do czynników zarówno za pra-

Mowa ks. Sędzimir w Sejmie.

W rozprawach nad sprawozdaniem prezesa Głównego Urzędu ziemskiego poseł ks. Sędzimir, wygłosił następującą treść następującą:

„Wysoki Sejmie! W dotychczasowej debacie nad sprawozdaniem p. prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego jesteśmy świadkami niepospolitego zjawiska. Z przemówień wynika, że reforma rolna, uchwalona 10 lipca przez Sejm, jest jakoby porzuconym koniuszkiem, do którego jedni nie chcieliby się przyznać, a inni nie mieliby śmiałości, odwagi i zdolności go wychować.

Posel Poniatowski zarzuca Rządowi, względnie Ministrowi Rolnictwa, że nie czyni dość starań, żeby prace około rozwoju reformy rolnej przyspieszyć. Bierze w obronę p. prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego za to chyba, że za kilka miesięcy przyszedł przed Sejm już z jedną ustawą. Natomiast radzi p. Ministrowi Bardłowi, żeby zorganizował szeroką propagandę wśród szerokiego społeczeństwa, a nawet wśród administracji, wśród urzędników, żeby zrozumiano ducha tej ustawy i żeby łatwiej można było ją przeprowadzić.

Biedna ta reforma rolna! Podobna jest do dziecka jakiegoś podrzuconego. Ciężko poprawda ta reforma rolna się odzyla wśród różnych burz i boleści i dlatego też może ciężła nad nią ta przypowieść złośliwa, że będzie chroć długo i dłużej. A temu reforma rolna nie winna. Suche zasady reformy rolnej od 10 miesięcy się ożywiają; a sama reforma nie może się doczekać dnia słonecznego.

Zaraz przy narodzinach jej postanowiono w tej ramowej ustawie, że wychowawcą i kierownikiem uchwały o reformie rolnej będzie prezes Głównego

Urzędu Ziemskiego. Niebawem go też wybrano, ale widocznie na to, ażeby go usunąć wtedy, kiedy już rozpoczął organizację swego urzędu, i kiedy niezawodnie przygotował już niemало prac dla przedłożenia Sejmowi.

I dwa miesiące czekała reforma rolna na następnego wychowawcę i kierownika. Nic też dziwnego, że praca około jej u rzeczywistnienia dziś jeszcze prawie się nie rozpoczęła. I po kilku miesiącach pracy obecnego kierownika Głównego Urzędu Ziemskiego słyszymy z ust p. posła Poniatowskiego, przemawiającego w imieniu grupy „Wyzwolenie”, że reforma rolnej to nic nie szkodzi, że prezes Wilkoński tylko się jej przygląda, tylko poznaje swolch współpracowników i wspólnie z p. Poniatowskim z pomocą siła partyjnego wytworza idealniejszy aparat administracyjny.

Natomiast p. poseł Poniatowski bije bardzo silnie w ministra Rolnictwa. Zdej się że nie tylko w niego bije, bo mamy wrażenie, że i w większość sejmowa, której program i zobowiązanie, zdaje się, sam podpisał.

Ale musimy się przeciw usprawiedliwić przed swymi wyborcami i przed swoim stronnictwem z tego, że dokonaliśmy scysji i schyzmy od Polskiego Stronnictwa Ludowego. (Głos: Gdzie ksiądz był? Ksiądz nie słyszy, co się w Sejmie dzieje?). Ale za to Pana Kolegę słyszę, bo go zawsze wszędzie słyszę.

Za wykonanie, a raczej za niewykonanie uchwały o reformie rolnej, naszym zdaniem, przedewszystkiem odpowiedzialni są panowie z grupy „Wyzwolenia”.

Stwierdzić trzeba, że Główny Urząd Ziemski nie pracował w porozumieniu z tym napaadanym ministrem Rolnictwa, bo tego właśnie chciała uchwała z dnia 10

wej, jak i lewej strony tej lży. Nie chcę tutaj analizować tych wszystkich przemówień, z którychby wynikało, że choć wszyscy chcą reformy rolnej, jednak nikt nie chce. Jest to paradoks, ale tak to jednak wygląda, taki można wyprowadzić wniosek, dlatego też, aby się obyła bez tej propagandy, której żąda p. poseł Poniatowski od p. Ministra Bardla, aby się obyła bez tych krzywd na które są rzeczywiście narażeni chłopci malorolni i bezrolni, wyczekujący rzeczywistej reformy rolnej. Lżej jest wykonać choćby złą ustawę, ale zaraz, niż pozostawić całe rzesze ludu w błędnym oczekiwaniu bez nadziei i bez wiary. Dlatego też sądzę i mam nadzieję, że także prawica tej lży, której stronnictwo narodowo-demokratyczne szczególnie raz po raz broni stanowiska obszarników i obstaje za działalnością Związku Ziemi, nie będzie się tak mocno upierała przy utrzymaniu obszarów dla obszarników; co do lewicy zaś, której członkowie podobno także chętnie nabywają grunta na własność, i co do przyjaceli p. Poniatowskiego z „Wyzwolenia”, którzy dzielą ziemię z innymi, lecz bardzo chętnie tylko sami dla siebie ją biorą, to pragnę także, ażeby wszyscy zrozumieli potrzebę reformy rolnej i jej wywołania nie dla siebie, nie dla względów partyjnych, lecz dla ludu polskiego. (Brawa).

Telegramy.

Nieudany przewóz „Beli Kuchna do Rosji.

Wiedeń. W. B. K. donosi według „Vossische Zeitung”, że rząd austriacki zwrócił się do rządu niemieckiego z prośbą, aby zwolnić internowanego w Austrii przywódcę komunistów Kuchna, przesłać przez terytorium niemieckie do Rosji. Rząd niemiecki odmówił tej prośbie.

Marynarze włoscy w niewoli bolszewickiej.

Rzym. Bolszewicy uwięzili załogę krążownika włoskiego „Etna”, stacjonowanego w Batumie.

Scheidemann przewiduje nową wojnę domową.

Nauen. Scheidemann oświadczył, iż uważa sytuację za wręcz beznadziejną. Wbrew nadziejom niemieckich nacjonalistów, o wiele prawdopodobniejsza jest możliwość, iż Niemcy w krótkim czasie przebywać będą nową wojnę domową. Scheidemann wypowiada się za ścisłym związkiem z niezawisłymi socjalistami i nie chce słyszeć o koalicji z niemiecką partią ludową, gdyż koalicja taka nie przedstawia dla robotników żadnych korzyści.

Zniesienie stanu oblężenia. Poznań. Z rozporządzenia ministra b. dzielnicy pruskiej, zniesiony został z dniem 10 b. m. stan oblężenia dla ziem nowoprzybranych i przyznanych Polsce traktatem pokojowym, w położonych

Lud-a Pożyczka Odrodzenia DO BRACI WŁOŚCIAN.

Wy, chłopci polscy, którzy słusznie domagacie się od nowopowstałej Polski większych praw, pokazać, że chcecie spełnić i wszystkie obowiązki, jakich Polska wymaga.

Daliśmy jej dzielnych naszych synów, którzy nam nie zrobili wstydu, ale walczą bohaterko z wrogami Ojczyzny i swemi ciałami robią wal obronny. To jest dużo, ale dla Ojczyzny tego mało. Polski Rząd musi mieć i pieniądze na te ogromne potrzeby i właśnie wzywa naród do pożyczki, a czyż chłop polski nie przyjdzie Ojczyźnie i w tym wypadku z pomocą? Nie dajmy się zawstydzonym stanom.

Różni ludzie rzucają nam w twarz zarzut, że dbamy tylko o pieniądze, żeśmy paskarze. Odrzucijcie polscy chłopci, te zarzuty, dając głos na pożyczkę, od której Rząd będzie płacił 5 od sta. A wtedy śmiało będzie mógł chłop polski powiedzieć, że prawdziwie dźwignął Polskę smęci plecy.

J. Bojko — poseł.

po za linią demarkacyjną. Rozporządzeniem ministra byłej dzielnicy pruskiej zniesiony zostaje również z dniem 10 czerwca stan wyjątkowy w pasie 20-kilometrowym wzdłuż byłej polsko-niemieckiej linii bojowej.

Rozruchy antyżydowskie w Rydze.

Warszawa. Nadeszły z Rygi wiadomości, że wybuchły tam silne rozruchy antyżydowskie.

Zbiory we Francji.

Lyon. We wszystkich galeziach rolnictwa spodziewają się we Francji tak pięknych zbiorów, jakie oddawna nie były notowane. Przewidywania te odnoszą się nie tylko do żyta, lecz równomiernie do wszystkich innych produktów rolniczych. Zbiory pszenicy dadzą prawdopodobnie 75 do 80 milionów centnarów, podczas gdy w roku ubiegłym wynosiły 48,500,000 centnarów. Konsumpcja pszenicy w całej Francji obliczona jest na 90 milionów centnarów; jeżeli więc doda się przy wypięku pewien procent żyta, to pod tym względem Francja wystarczy sama sobie i nie będzie potrzebowała oglądać się na import.

Paryż. Rząd francuski złożył w izbie deputowanych sprawozdanie w sprawie zaopatrzenia państwa w zboże i chleb. Zarazem rząd zaznaczył, że obecne położenie ekonomiczne Francji nie pozwala na prowadzenie wolnego handlu zbożem.

Porozumienie w sprawie cieszyńskiej.

Paryż. Czeskie biuro prasowe podaje: Z Paryża przychodzi wiadomości, że doszło do porozumienia w spra-

wością uzyskamy 100 procent podwyżki. Przyznać trzeba, że argument powyższy trafi do przekonania wszystkich mal-kontentów, zajmujących posady w różnorodnych urzędach i biurach państwowych. W imię zasady „pożyczamy sam sobie”, pożyczkę państwową powinni podpisać nawet skromnie uposażeni biuraliści, biorąc przykład z pracowników kolejowych, wśród których propaganda pożyczki znalazła tak samo żywe zainteresowanie, jak i 100-procentowa podwyżka.

Dzień dzisiejszy z powodu manifestacji kupców i przemysłowców winien nam przeto upłynąć pod hasłem: „Obywatelu! wyjmijcie portfele i podpisujcie dziś — w niedzielę.

Komu zaś argument powyższy nie przemawia do rozsądku, temu zacytujmy słowa pewnego utalentowanego kupca, który na zebraniu podkomitetu kupiecko-przemysłowego deklamował uroczyście:

„Kto z kupców pragnie wyzbyć się za troski —

Ulokować kapitał, by pan Sokolowski Nie miał na co grzywny nakładać i kary Niech co żywo wszystkie spienięży towary

I złoży na pożyczkę choć tysiąc dwadziecie. Zyska spokój ducha i szacunek w miłośce”.

Dzisiejsza manifestacja uliczna za pożyczką państwową, dzięki ruchliwości podkomitetu, zapowiada się nad wyraz

wie sądu rozjemczego w kwestji cieszyńskiej.

Paryż. Czeski minister spraw zagranicznych Benes oświadczył wobec redaktora „Petit Parisien”, że rokowania między Warszawą a Pragą co do kwestji cieszyńskiej są bliskie końca.

Bolszewicy stracili nadzieję pokonania Polski orężem

Wiedeń. Według wieści nadeszłych z Moskwy, w kołach komisarzy sowieckich coraz mniej się mówi o możliwości pokonania Polski orężem, natomiast wielką nadzieję pokładają sowieci w agitacji, którą w Polsce prowadzić będą specjal-

Zydzi w wojsku bolszewickim

W „Myśli Niepodległej” czytamy: Otrzymałszy z frontu dokument historyczny w sprawie żydowskiej wagi pierwszorzędnej. Znalazły go wojska nasze w jednej z kancelarii bolszewickich, zdobytych w Żytomierzu. Dokument ten w przekładzie dosłownym brzmi:

Całkiem poufnie.

Po przeczytaniu zniszczyć.

20 marca 1920 roku.

Rozkaz № 451.

Wobec tego, że skład osobisty naszej dywizji rozpadła się na dwie części jaskrawo od siebie różne, mianowicie zorganizowały komunistów pochodzenia wyłącznie żydowskiego i mobilizowanej sabotażowej hordy pochodzenia miejscowego (mobilizowannuju sabotażnuju swołocz miestnago prisochożdenija), rozkazuję wszystkim dowódcom rot, szwadronów i baterii powierzonej mi dywizji bezwzględnie: Podczas wystąpienia dywizji na linię bojową rozkazuję posyłać na wszy-

stkie stanowiska człowe i wywiadowcze wyłącznie czerwogwardzistów pochodzenia miejscowego a pod żadnym pozorem żydów, tym zaś powierzać roboty polityczne, kancelaryjne, dyżury itp.

Na podstawie depeszy towarzysza Goldenberga, komisarza sztabu XII armii № 764 z 17 marca b. r.

Komendant dywizji: K o n .

Komisarz wojskowy:

T i c h e n b e r g .

Szef sztabu dywizji:

Z i u k e l m a n .

Na domoczenie wycięto okrągły pieczęć z symbolami republiki sowieckiej, a na odwrocie widnieją podpisy dowódców, którzy rozkaz przeczytali i przyjęli do wiadomości. Żyd, który stał na czele kancelarii, stracił widocznie głowę podczas popłochu, wywołanego pojawieniem się wojsk polskich, i dokumentu nie zniszczył.

Czechom zagrażają Węgry

Warszawa. Jak się dowiadujemy z kół poinformowanych, wyjaśniło się, dlaczego Benes tak prze do ustępstw i pokójowego załatwienia zatargu Cieszyńskiego z Polską.

Oto Czechom zagraża niebezpieczeństwo z Węgier. W Sola Egerszet jest dość oficerów austriackich którzy działają w porozumieniu z rządem węgierskim i pragną utworzyć monarchię austriacko-węgierską z cesarzem Karolem. Mają zamiar wpaść do Austrii i wywołać tam przewrót.

W Wiedniu zamiary te są znane i

dlatego dr. Renner wysłał do rządu węgierskiego notę protestującą. Projektowane jest wspólne uderzenie na Czechy, aby zdobyć Słowację i Łużycką granicę z Polską. Z drugiej strony niebezpieczny ruch dla Czechów panuje wśród tzw. Ugronorów.

Benes kłamie, mówiąc o przychylnym usposobieniu Niemców bielskich dla Czechów. Przeciwnie, ich interesa wiążą się z Polską. Te wszystkie powody, jak i wewnętrzne braki, widmo głodu i t. p. skłaniają Czechów do znalezienia polubownego a szybkiego wyjścia z zatargu.

Sprawa plebiscytów polskich

Marszałek Sejmu Wojciech Trąpczyński podjął inicjatywę zawiązania w Warszawie ogólnego komitetu plebiscytowego, któryby miał na celu skoordyno-

wanie poszczególnych istniejących tu komitetów i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami plebiscytowymi. Wczoraj w gabinecie Marszałka w Sej-

przynajmniej teraz trzeba porządnie zrobić, żeśmy później miał z czego pokryć przyszłe straty”.

Pomimo że ludność wstrzymuje się od zakupów, zmuszona po części brakiem gotówki, ale naogół wśród szerokiej warstw inteligencji i ludności robotniczej rzadko kto postada zaufanie do tego rodzaju zniżkowych obietnic. Iż to razy sygnalizowano już „pęknięcie paska”, a jednak okazało się, że ceny na artykuły stałe i systematycznie idą w górę, a jedynie kurs marki polskiej posiada stałą tendencję zniżkową. Praktyczny kupiec zawsze sobie poradzi, by na to warcie nie stracił. Gdy w Warszawie obniży się cokolwiek cena jakiegokolwiek artykułu (np. czekolady), we wszystkich sklepach w Częstochowie utrzymuje się nadal wyższa cena, gdyż kupcy sprzedają jeszcze ten dawny towar, ale niech w Warszawie podskoczy cena o 5 mk. na funicie, zaraz na drugi dzień ukazuje się we wszystkich sklepach i owoconach nietylko nowy towar — naturalnie z ceną powiększoną odpowiednią zwyżką, ze względu na dołączone koszty przesyłki.

Kto więc bierze na serio zniżkowe obietnice, niech o ile możliwości powstrzyma się od zakupu obuwia, które jesienną nabędzie za bezcen. A o ile zawładnie się w rachubach, to i tak na tem nie straci, gdyż w ziemie będzie mógł z powodzeniem i pożytkiem dla zdrowia stosować sławetną metodę ks. Knepła — chodzenia boso po świętym śniegu.

Acet.

PRZEZ ZAKOPCONE

SKZIELKA. : :

Niedzielną manifestacją uliczną za pożyczkę państwową zapowiada się wspanianie i według wszelkiego prawdopodobieństwa przyniesie dość poważne rezultaty. Gdzież w dzisiejszych czasach szukać gotówki jak nie w ladach kupieckich i kasach ogniotrwałych przemysłowców? Przecież nie u skromnie uposażonych pracowników pióra, którzy wzamian za wyteżoną pracę otrzymują akurat tyle miesięcznie, ile szanujący swój fach majster szewski bierze za parę damskich bucików z długimi cholewkami.

Posyłałem kiedyś urwek charakterystycznej rozmówki na temat pożyczki państwowej, którą prowadził dwaj urzędnicy państwowi.

— Ile zapisuje pan na pożyczkę państwową? — zapytuje pan w dzurawych butach pana w połatanym płaszczu.

— Nic nie podpisuję, bo mi pensja nawet na życie nie starcza, — replikuje cierpko zagadnięty.

— To bardzo źle! Nic rozumie pan własnego interesu...

— Trudno coś wyłożyć z pustej kieszeni.

— Właśnie dlatego, że nasza kieszeń pusta, my, urzędnicy państwowi, powinniśmy się starać wszelkimi siłami, żeby zapewnić powodzenie pożyczce państwowej i napełnić pusty skarb państwa. A kiedy skarb państwa będzie pełny, wówczas gremjalnie zastrejkujemy i z ta-

w piśmieku "Jedność" jako też na zebraniach dzielnicowych.

Względnie do tej uchwały, Wydział Propagandy Stowarzyszenia w niedzielę, dnia 6 czerwca, urządził zebranie dzielnicowe dla filii: 4, 8, 13, 7, 17, 22 i 11, oraz na sesji uchwalił urządzić w tym celu we wszystkich dzielnicach miasta naszego i przedmieściu.

Zebrań poprzedził artykuł zamieszczony w numerze 12 piśmieka "Jedność" w sprawie pożyczki państwowej.

Zakończenie roku szkolnego. W dniu wczorajszym w licznych szkołach średnich i początkowych odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego. Po powrocie z kościoła uczniom i uczennicom rozdano cenzury i świadectwa szkolne.

Zakończenie roku szkolnego w gimnazjum państwowym i gim. SS. Nazaretańskie odbędzie się dziś w niedzielę, a w gimnazjum dyr. Szudejki we wtorek dn. 15 czerwca.

Examina w szkole muzycznej. W szkole muzycznej L. Warzyńnicza w piątek i sobotę odbywały się egzamina z gry oraz przedmiotów teoretycznych wobec Rady pedagogicznej, złożonej z profesorów szkoły.

Akt doroczny odbędzie się w sobotę w dn. 19 b. m. o godz. 3-jej po poł., podczas którego wykonane będą utwory na fortepian, śpiewy solowe: jak tenorowi i sopranowi, oraz gra skrzypcowa.

"Królowa Jadwiga". Sodalicja Marjańska rekindzielnicek w dn. 13 b. m. na żądanie publiczności powtórzy przedstawienie sztuki "Królowa Jadwiga". Przedstawienie odbędzie się w sali Sodalicji na Jasnej Górze.

Zjazd delegatów P. Z. K. Dnia 26, 27, 28 i 29 czerwca w Poznaniu odbędzie się drugi zjazd delegatów Polskiego Związku Kolejowców.

Zjazd rolników i leśników. Dnia 27 b. m. o g. 10 rano, odbędzie się doroczny zjazd ogólny członków polskiego Związku zawodowego rolników i leśników z wyższem wykształceniem w lokalu własnym (Bracka Nr 5 m. 4).

Następnie o godz. 4 po poł. odbędzie się wycieczka do jednego ze wzorowych gospodarstw podmiejskich.

"Cały świat jest teatrem". Obraz pod p. t. ukaże się dziś w niedzielę na ekranie teatru Pańskiego. Jest to dramat, odznaczający się wspaniałą inscenizacją, jak wogóle większość filmów włoskich. W roli głównej nieznana jeszcze w Częstochowie głośna artystka włoska Klara Sabbatelli.

W następnym zmianie programu - dramat p. t. "Anna Karenina", inscenizowany według niesmiertelnej powieści E. Tolstoja.

"Powrót". Teatr "Odeon" wystawia obecnie najnowszy dramat wytw. polskiej p. t. "Powrót". Obraz ten ciąży się wciąż niesłabnącym powodzeniem dzięki wciągającemu scenariuszowi, a przede wszystkim dzięki obsadzie, złożo-

nej z artystów tej miary, co Stylizantka, Junosza-Stępnowski, Owario i inni.

"Powrót" pozostaje na ekranie jeszcze tylko w dniu dzisiejszym, t. j. w niedzielę.

Potajemna fabryka mydła. Policja państwowa wykryła na Ostatnim Groszu drugą potajemną fabrykę mydła, należąca do Marianny Szmidli (ul. Bor Nr. 45).

Ujęcie złodzieja. Policja państwowa aresztowała Berenta Stefana, zamieszkałego przy ul. Małej Nr 10, oskarżonego o kradzież.

Wiacomosci gdańskie.

W dniu wczorajszym na gieździe warszawskiej płacono za: 500 rb. carskie 258,50 do 266. 100 rb. carskie płac. 249. Franki franc. plac. 13,75.

Dolary St. Zjean. plac. 175,50 do 172. Marki niemieckie 100 plac. 460.

OWIAŁEZENIE

16 milionów marek

Otrzymałmy komunikat następującej treści: W dniu 11 b. m. o godz. 4 m. 0 rano, funkcjonariusze policji kołowej na st. Częstochowa, byli powiadomieni przez policję kolejową z Piotrkowa; że jeden z pasażerów został w wagonie pociągu pociągu pociągu Nr. 5, walizę skrożoną czarną, zawierającą w sobie ceków na 16 milionów marek polskich, natomiast zabrał także walizę cudzą i wysiadł w Piotrkowie.

Na skutek powyższego zarządzone zostały rewizja pociągu i przy rewizji w jednym z wagonów w dobrze ukrytym miejscu znaleziono przez funkcjonariusza Eksp. Urz. Śl. Kar. s. Częstochowa ową walizę. Zawieszawszy świadków do wartowników, odnaleziono walizę otworzoną i zawartość obliczono, która wynosiła: marek polskich 407,066, franków 100 i dolarów 1,483 oraz ceków na sumę przeszło 900 tysięcy dolarów.

Pieniądze powyższe, jak stwierdzają dokumenty i odręczne listy Polaków, zamieszkałych w Ameryce, znalezione w walizce, zostały przesłane przez emigrantów dla rodzin swoich w Polsce, tak dla chrześcijan, jak i żydów, przez powracającego do Polski p. Mendla Węglińskiego urodzonego w Bełchatowie, a od 20 lat zamieszkałego w Ameryce.

Naomieniamy, że wvów dolarów do kraju jest dozwolony. (Rozkaz Kom. Gł. Nr. 19).

Z Wrzosowej

Na jednym z ostatnich zebrania Stow. Spoż. "Wiara", na którym były omawiane różne sprawy, między innymi p. K. Sosnicę, członek zarządu, obznajmiał zebranych z zadaniem kooperacji w dobre dzisiejszej oraz z ostatecznym jej celem; jeden z członków poruszył sprawę szkolnictwa rozwijającego się w ruchu kooperatystycznym. Po-

odezłaniu rezolucji zwrócił się do prezydium, aby raczyło ją dać pod głosowanie, a do zebranych z apelem o poparcie jej. Rezolucja ta brzmiała:

"Zważywszy, że rozwijanie ruchu kooperatystycznego wpływa ujemnie nie tylko na rozwój kooperacji, lecz na całokształt sprawy robotniczej w ogóle, członkowie Stow. robotniczego "Wiara" we Wrzosowej zwracają się do wszystkich kooperatyw w Polsce, aby dołożyły starań, aby ruch ten ujednolacił - zjednoczył."

Zebrani postanowili zwrócić się do pośrednictwem swego zarządu do War. Zw. Stow. Spoż. w Łoścu i jednocześnie do Sp. Stow. Robotn. w Warszawie, aby sprawę tę wzięto pod uwagę.

Nad sprawą tą - według mego mniemania nader ważną - jak prezydium tak ogólne zebranie przeszło do porządku dziennego. "Dowodzi to, że zarządy powinny dbać więcej o świadomość swych członków, a i sami członkowie również. Bo każda organizacja chociażby licząca będzie śmiała - przyświadczać swych celów siaba - przyświadczać jej niepewna."

Kooperatyści powinni o tem pamiętać. F. Tomaj.

Trąba powietrzna Pastuszek z krową porwała powietrze.

Piotrkowa donoszą. W tych dniach w różnych okolicach kraju naszego szerzyły się liczne trąby, w Bęszkowie, ziemi piotrkowskiej w dniu 30 z. m. o godz. 6 po południu szalała trąba powietrzna, która groziła i niszczyła.

Szalony żywioł zerwał i unosił miejscowego wraz z rybami z toni wisk wywał prócz wody głębokie pokłady torfu; następnie sunąc przelotnie unosił kilkoletniego pastuszka krowę. Na szczęście chłopcy z Pastuszek zostali siłą wiru opuszczeni z powrotem na ziemię - bez poważniejszych szkwałku.

Trąbę widziano w promieniu kilkumil w postaci 2 lejów: odziennego górnego schodzących się w posrodku cienką smugą, a odznaczającą się u dołu białą sineszą chmurą barwą ciemną.

Osądne morderstwo w lesie kozięgłowskim.

brat zamordował rodzoną siostrę.

Pomiędzy rodzeństwem Janem i Katarzyną Słazakami, mieszkańcami wsi Starej Huty, panowała oddawna niezgoda, na tle sporów o majątek, pozostawiony po zmarłych rodzicach. Młajtek ten chciał odziedziczyć całkowicie i wyłącznie Jan Słazak, podlegany ustawicznie przez swą teściową, Marję Zakową, u której wraz z małżonką zamieszkiwał.

Gdy w dniu 7 b. m. o zmierzchu Katarzyna Słazakówna szła na wesele do sąsiadów, w drodze, w lasku odległym o 300 kroków od ścieżki, prowadzącej do wsi Pustkowie Zgockie, napadł ją brat i ogłuszył ją uderzeniami grubego kij, zamordował - przy pomocy siekiery. Między ofiarą a zabójcą toczyła się jakaś czas walka, przy czem Katarzyna Słazak krzyknęła kilka razy, co słyszał idący również na

wesele Stanisław Matyja, mieszkaniec tejże wsi, w końcu jednak uległa przemocy.

Po dokonaniu morderstwa, Słazak zakopał trupa siostry w lasku, dia zatarcia śladów morderstwa miejsc, gdzie dokonał zbrodni posypał tak zw. ściółką z liści, posadziwszy w miejscu tem dwa świerki i jedną brzołkę. Resztę ziemi pozostałej rozrzucił po lesie. W dniu 9 b. m. na skutek zawadomienia wójta gm. Pińczycia, któremu doniesiono o śladach zbrodni, policja przybyła na miejsce wypadku, odkopła trupa.

Przy rewizji w domu teściowej Słazaka znaleziono skrawioną siekiere ukrytą grzez mordercę. "Słazaka aresztowano. Badany na razie nie chciał przyznać się do winy, w końcu jednak zeznał całą prawdę.

Z KRAJU.

Samobójstwo Heleny Bogorskiej. Znakomita swego czasu "diva" operetkowa, następnie niezrównana odtwórczyni ról w lepszej komedii i farsie - Helena Bogorska nie żyje.

Według nadeszłej dziś do urzędu śledczego okręgu warszawskiego wiadomości z Grodziska, Helenę Bogorską, przebywającą tam w zakładzie dla nerwowo chorych - zastano wczoraj około godz. 8-jej wiecz. bez życia.

Z przeprowadzonego natychmiast dochodzenia stwierdzono, że Bogorska popełniła samobójstwo przez powieszenie się.

W związku z tem zarządzone zabeb-

pieczenie mieszkania Bogorskiej, którą pozostawiła ona przy ul. Mokotowskiej nr. 19 w Warszawie.

Aresztowanie "apostola Adwentystów" w Krakowie. Przed kilku dniami przybył do Krakowa Paul Schumann, rodem z Nizy na Śląsku Cieszyńskim i zamieszkał przy ul. Mogińskiej. Po przybyciu do naszego miasta urządził zebrania na przedmieściach i głosił nową wiarę, nawołując równocześnie do łączenia się w związki pod nazwą "Adwentystów".

Nowy apostoł "kazał" do zebranych naprzecde zwolenników i nawoływał do zbawienia. Nadto rozdawał on wszystkim ludzi broszury, traktując o "Adwen-

Spóźniona miłość

157) 2 francuskiego.

- Ja trwam przy mojem, ile bądź by mnie kosztowało. Nie próbuj mnie zmienić twoją pobożnością, twemi dwulicowymi namowami. Nie chcę mego zbawienia - chcę tylko mego kochanka. Ale strzeż się - bo w końcu stracę cierpliwość! Nie wiesz, co czynisz, stawiając mi opór. Strzeż się...

Zatrzymała się chwilę, potem z okrutną ironją...

- Byłaś już na drodze wstąpienia do klasztoru - rzekła - dlaczegoż teraz tego nie uczynisz. Jesteś w klasztorze, czemuż tu nie zostajesz?

- Blanka nic nie odpowiedziała.

- Po raz ostatni - rzekła Marta - czy wyzkażesz się tego małżeństwa?

Kroki hrabięgo rozległy się na kamiennej posadzce kurytarza. Marta zrozumiała, że nie ma już ani chwili do stracenia - zbliżyła się do panny Cygne i ścisłając jej ręce, usiłowała ugnać tę słodką, ale niezachwianą naturę. Wzdął jednak, że nic nie zyska; pochyliła się nad nią, i jakby całując ją, gdy hrabia stanął w progu.

- Chcesz więc koniecznie wyjść za mąż? - szepnęła głosem, który ją dre-

szcem przejął. - A więc dobrze! Ale strzeż się, żebyś nie została wdową!

I rzuciwszy ostatnie groźne spojrzenie, oddaliła się z hrabią.

XIX.

Od tej chwili Maria przestała się hamować i pusiła wodze gwałtowności swej natury. Przez całą noc, poprzedzając dzień ślubu, chodziła po swojej sypialni, krokiem nierównym, pomykając się co chwila i szerząc głośne skargi i groźby.

Z Maryi oglądzonej, wykwinłej, jak ją wychowanie zrobiło, nie zostało nic. Natomiast pojawiła się cyganica z całą niepowściągliwością swych sądów i dzikością swych namyśli. W sercu jej nienawiść zastąpiła miłość; całą potęgą swej duszy, pragnęła się zemścić. Poczuła pani Stewart, patrząc na to wszystko, straciła po raz pierwszy swą brytancką ścisłość. Przerazona widokiem tej wścieklej rozpacz, usiłowała ją uspokoić, ale zamiast tego, rozdrażniała ją jeszcze bardziej. Na jej tkliwe i rozumne rady, młoda kobieta odpowiadała bluźnierstwami. Pierś jej, przepelniona żółcią, wznosiła, jak krater wulkanu. W okropnym nerwowym ataku hieszczącego kobieta tarzała się po ziemi, uderzając czołem o posadzkę, jak gdyby się chciała zabić. Przez parę godzin nie było w niej nic ludzkiego. Ale sama gwałtow-

ność tego ataku sprowadziła pewną reakcję. Prysiady na ziemi, z głową opartą o kolana starej opiekunki, pozostała tak aż do rana nie ruchoma, pozostając gorączką. Lękła po cichu, wzywając Wiktora i zaklinając go, żeby do niej wrócił, jak gdyby ją mógł usłyszeć. Pani Stewart naprzóno ją namawiała, żeby się położyła. Marta zdawała się głuchą na wszystko, zasluchana tylko w wewnętrzne głosy, które jej coraz nowe plany poddawały.

Poczuwaj kobiecie takie położenie wydało się nadzwyczaj groźnem. Przeczynała nieszczęście - strach ją zdermował, żeby Martę nie popełniła jakiegoś rozpaczliwego czynu, który by ją ostatecznie zgubił. Przychodziło jej na myśl, czyby nie należało ostrzedz hrabięgo o niepokojącym stanie jego żony, ale to znaczyło otworzyć mu oczy i zgubić Martę jeszcze prędzej, niżby to sama uczynić mogła. Świt zastał je obie w strasznej rozstrojeniu. Marta jednak odzyskała trochę przytomności! Podniosła się zwolna, spojrzała no blade światło, bielejące na ciemnym niebie i szepnęła: Już dzień! Poczem postąpiła kilka kroków i zatrzymała się zamysłona.

- Proszę cię, drogie dziecko, połóż się choćby na godzinę - rzekła pani Stewart. - Jesteś okropnie zmęczona

nie będziesz się mogła oczom ludzkim pokazać.

Marta poruszyła głową na znak przyzwolenia i dała się rozebrać Angielce, jak dziecko. Leżała w łóżku nie śpiąc; ale spokojna na pozór, do ósmej. Ale gdy w domu zaczęto się krzątać, chciała wstać. Była zupełnie siłą. Pani Stewart nie pozwoliła wejść pokojowce; bała się, żeby przerażający stan Marty, nie dał pola do różnych domysłów. Ubrała ją sama, uróżowała jej policzki i potrząsała wywołać błądy rumieniec na jej usta.

- Strój skazane! - szepnęła Marta, poczem zasepała się znnowu.

O dziewiątej panna de Cygne przybyła do hotelu de Canailles, gdzie miała się ubrać. Wbrew wywołaniu, nie chciała brać ślubu jednego dnia w merostwie, a drugiego w kościele. Lękła się jakiegoś szaleństwa ze strony Marty. Wiedziała, że jest zagrożona i pragnęła zmniejszyć szanse niebezpieczeństwa. Nie trzeba było dawać opuszczonej dużo czasu do namysłu. Przed dziesiątą przybył Wiktor w uroczystym stroju i pojechał do mera z hrabią i świadkami. Hrabina miała czekać w domu, aż wróci, żeby ją zabrać do kościoła.

Zdawało się, że Maria straciła świadomość tego, co ją otaczał. Powstała się, jak przez sen. (D. c. n.)

... i ich religii". Modły swoje odpra-
... na polach koło rogatki mogielskiej i
... tam też nauczał.

Przerwano mu jednak jego posłannic-
... gdy policja najpierw skonfiskowała
... broszury, a następnie zajęła się bli-
... jej osobą samego „apostola”, fosadzając
... w celi... więzienniej.

**(-) Milijonerzy wojenni
w Warszawie.** Podług informacji
Merkurego w Warszawie, podczas woj-
... powstał nowy szereg milionerów, do
... których należą: Apfelbaum, M. Ciecha-
... row, Erlich, Birnbaum, L. Vorbert, Gold-
... berg, Rotmann, Al. Höhermann, Chalm
... Ignowski, J. Lipski, Aron Nisenholz, A.
... Döflinger, M. Orbach, Moszek-Poznański,
... Szeniwicki, Bracia Tempel, F. Tamer,
... Zajądendorf i paru chrześcijan.

- Zjazd kółek rolniczych.
Przyjdym Centralnego Tow. Rolniczego,
... kwestionując prawomocność uchwał o-
... statniego zjazdu Związku Kółek Rolni-
... czych, zwołuje na dzień 21 bm. nowe o-
... gólne zebranie Związku. Zjazd ma okre-
... ślić stosunek Związku K. R. do C. T. R.,
... dokonać wyborów nowego zarządu i, jak
... oznaczono, w nadesłanym nam komunika-
... cji, „ustalić program twórczej, rzetel-
... nej pracy nad rozwojem drobnego rol-
... nictwa”.

BOZMAITOŚCI.

**(-) Przemysł rybny na pol-
skim Bałtyku.** Morze skrywa w
... swych głębinach olbrzymie zapasy środ-
... ków żywności. W państwie Neptuna żyje
... do 10 tysięcy rodzajów ryb. Anglicy po-
... niewynują wydajność gleby z wydajno-
... ści morza niemieckiego, twierdząc: Jed-
... ną morga dobrej gleby dostarczyć może
... około 20 centnarów zbóża rocznie, albo
... 30 centnary mięsa i sera, z jednej morgi
... powierzchni morza można otrzymać w cią-
... gu tygodnia taką samą ilość środków
... pożywienia. 5 rybackich łodzi na po-
... wierzchni morza równie 50 morgom,
... w ciągu jednej nocy może wyciągnąć
... smaczniejszego i lekkostrawnego pożywienia
... w postaci ryb morskich i watości, któ-
... rą się równa 50 wołom i 300 baranom.
... A co najgłośniejsze, że te woły i bara-
... ny zjawiały się, wychodowały i utuczony
... zostały bez żadnego trudu ponoszenia
... kosztów z naszej strony.

Widzimy przeto, że jedna morga po-
... wierzchni morza w swej wydajności może
... być równać 52 morgom dobrej gleby.

**(-) Wielki wybuch wulkanu
na wyspach Sandwich-
skich.** Grupa wysp sandwichskich na
... Oceanie Spokojnym jest ogniskiem najpo-
... źniejszych wulkanów na ziemi. Z 40,
... znajdujących się tam wulkanów, 2 były
... tylko jeszcze czynne, ale ich wybuchy
... były najwspanialsze na ziemi. Obecnie
... utworzył się tam nowy wulkan, którego
... wybuch przedstawia widowisko o prze-
... żdniej piękności i wspaniałości. Potęż-
... ne rozbiły się purpurowego światła
... na horyzoncie — opowiada powien na-
... oczny świadek — zwiastowało miesz-
... czącom Hwaik wybuch nowego wulkanu.
... Olbrzymia fontanna lawy wytrysnęła z
... góry na 11 tysięcy stóp wysokości, i z
... zawrotną szybkością 70 mil. ang. na mi-
... nutę zlała się po stoku góry, wlewając
... się na koniec w morze, które kłębiło się
... i wrzało na milowych przestrzeniach wo-
... kół. Prostopadle wznoszące się słupy
... dymu i pary napęliły powietrze i przy-
... cieniały blask słońca.

Słynny uczyony, profesor Jagger, za-
... pytany, jak długo może trwać to zjawie-
... nko, orzekł, że trudno to oznaczyć, ale
... można przypuścić przy tej olbrzymiej si-
... łe, że czas trwania wyniesie jeszcze mie-
... siąc.

(-) Medal macierzyństwa.
We Francji ustanowiono obecnie odznac-
... zenie, noszące nazwę „medal rodziny
... francuskiej”. „Odznaczenie to przysłu-
... guje matkom licznego potomstwa, które
... swe dzieci godnie na pożytek kraju wy-
... chowały. W ten sposób Francja pragnie
... dobrać i rozumnym, należyście swe obow-
... iązki spełniającym matkom — wyrazić
... wdzięczność i uznanie.

Bronzowy medal może otrzymać mat-
... ka pięcioro dzieci, srebrny matka os-
... miorga, srebrny poślacany ma przyspać
... w udziale rodzicielce i wychowawcy
... dziesięciorga potomstwa. Ustanowienie
... „medalu rodziny francuskiej” staro-
... i obok opodatkowania osób bezdzietnych
... i bezdzietnych i innych analogicznych roz-
... porządzeń — nowy dowód, jak pieczo-
... łowicie czuwa rząd francuski nad za-
... ładnictwem kraju.

Przekleństwo

Obys nie znalazł odpoczynku, ciszy,
... Gdy myśli grają, jak gramofon stary,
... Oby ubrania twe pojadły myszy,
... I mól się zakradł do każdej kotary.
... Obyś miał zawsze sacharynę w kawie,
... I żonę, która przemawia bukiem,
... Obyś mieszkania miał szukac
... w Warszawie,
... I całe życie został urzędnikiem.
... Oby ci szklanki nie podano piwa,
... Gdyś zjadł na obiad węgierskie salami,
... Obyś okrętem, co się w burzy kiwa,
... Lub codzien jeździć musiał kolejami.
... Obyś co roku, bracie, miał bliźnięta,
... I nie doczekał się śmierci teściowej,
... Oby ci z burów wylaziła pięta,
... Jeśli nie kupisz Pożyczki Państwowej.

Okropne wieści

**które czarno na białym wy-
kazują potrzebę nabywania
Pożyczki Państwowej**

Komunikują nam z Przyrowa, że
... wieśniaczka Antoninie Gudaj nocą ubie-
... głej skradziono 400 rb. w złocie, które
... przechowywała pod cegłą w komórcie.
... Gdyby nierozważna właścianka naby-
... ła za te pieniądze pożyczkę państwową,
... to za pięć lat otrzymałaby przeszło 40
... tysięcy mk. i własnym krajowi przysła-
... by z pomocą.

Echa pożaru w Kruszynie

Podczas strasznego pożaru we wsi
... Kruszyna spaliły się kilkunastu włościa-
... nom znaczne sumy pieniędzy przechowy-
... wane w stodółach i na strychach. Niektó-
... rzy włościanie potracili całe swoje
... majątki.

Na jaki smutny koniec, przychodził
... zazwyczaj zachłannym sobokom wiejskim,
... którzy nie pospieszyli z pomocą Ojczy-
... znie, nie mając zaufania do Polskiej Po-
... pożyczki Państwowej.

Obława na paskarzy w Kłobucku

Policja państwowa dokonała obławy
... na paskarzy, przybywających z Często-
... chowu po zakup artykułów pierwszej po-
... trzeby.

Śród aresztowanych kilkunastu kup-
... ców, nie posiadających legitymacji, zna-
... leziono przy jednym świadectwo z zaku-
... pu Pożyczki Państwowej Odrodzenia na

sumę 50,000 mk. Kupiec ten na mocy
... powyższego świadectwa został natych-
... miast zwolniony z aresztu.

**Kto uważnie przeczytał
wyższe wieści ten, oczy-
wiście, zrozumie, że tylko
Pożyczka Państwowa „Odro-
dzenia” przedstawia pewną
i korzystną lokatę kapitału.**

Ratujcie polską Warmję

Chwila plebiscytu bliska. Chwila ta
... rozstrzygnie o przynależności Warmji do
... Polski. Polska chciała by i te ziemie,
... które objęte są plebiscytem, przysięgnąć
... do siebie i widzieć je wolnymi i szczę-
... śliwymi.

W naszych rękach więc warmjacy
... spoczywa los tej ziemi. Wielką agitację
... uprawiają Niemcy, chcąc te ziemie nadal
... zatrzymać, abyscie wy i wasze dzieci im
... się wysługiwali. Chciecie przynależność
... do Polski, to niechaj każdy jak najspiesz-
... niej poda adres obojga pici od 20 tego
... roku, miejscowość, datę urodzenia, za-
... wód i wyznanie mieszkających obecnie
... na obczyźnie lub w wolnej już Polsce
... celem przybycia na głosowanie.

Mieszkańcy, którzy wiecie o pobycie
... Waszych krewnych lub znajomych miesz-
... kających na obczyźnie, ale urodzonych
... w powiecie olsztyńskim lub reszelskim
... podajcie nam ich adres, abymy i tych
... do głosowanie zawięzać mogli.

Zgłoszenia uprasza się nadesłać pod
... adresem:

Maksymilian Majewski—
... Olsztyn, Bahnhofstr.

**Zarząd
Herbaciarnia**
Zjednoczonych Piskarzy
... do sprzedania obok ko-
... ściółki św. Rodziny Kra-
... kowska 15

Zgubiono
paszport niem. wyd. na
... imię Łokajki Oberman
... i Chajna Hersnika O-
... bermana. Uprasza się o
... zwrot Wieluński Ry-
... nek 25 do Główna

Stolarnia
B-el Świążych ul. Hen-
... ryka 7 potrzebuje stolar-
... i na maszynny ludzi
... obeszanych

Do sprzedania
okazymie sklepowa u-
... rządzenie dla spółek lub
... kooperatyw Wład. III
... Aleja 71 a Sudrowicza

Pracownia
parafoli i laków
... S. Grabiner
... I-ska Aleja nr. 8
... sklep w podwórzu
... przyjmuję wszelkie
... r-paracje i obst-
... łunki ceny przyst.

KURSY HANDLOWE

St. Sudolskiego

przyjmują zapisy na semestr wakacyjny oraz przygotowawczy do kursów zimowych.
... Specjalne uwzględnienie buchalterji rolnej i sklepów spółkowych dla nauczycielstwa wiejskiego
... **Początek 1-go lipca 1920 r.**
Kancelaria Kursów ul. Dąbrowskiego 9 m. 3 czynna od 4 do 5 ppl.

Lanolinowy Puder „DZIOZI” z Kogutkiem
... jest najlepszą i najhygieniczniejszą przysypką dla dzieci
... Matychmiast usuwa szczawieniec i stan zapalny skóry. Jako środek dezynfekcyj-
... ny znakomicie działa przeciwko: wędzysłowi, odparzaniu i odleżeniu się ciała.
... **Wyrób apteki A. GASECKIEGO w Warszawie.**
... **Żądać w aptekach i składach aptecznych pudru „Dziodzi” z marką „Kogut”**
... **Skład główny na Częstochowę**
... **Hurtownia Właścicieli Aptek Kościuszki 16.**

ŚWIERZBĘ i ŚWĘDZENIE SKÓRY
... usuwa szybko i radykalnie najdłużej w ciągu 5 dni
... „Krem Mukuna”
... najdosłowniejszy w uczynku ze wszystkich dotychczas stosowanych środków, posiadać
... 1) nie plami bielizny — posiadając kolor masła, 2) nie obciera się po ciele — nie zawierając
... części stęchłych, 3) wchłania się całkowicie w skórę, — stosując takowy podobnie jak glicy-
... ryne, 4) jest bardzo ekonomiczny — mając za podstawę sam tłuszcz, daje możność małą
... ilością natrzeć dużą przestrzeń ciała, 5) posiada miły zapach.
... Lecząc szybko i pewnie jest takim. Zad. c. wszędzie.
... **Skład Główny na Częstochowę:**
... **Apteka pod Jasną Górą A. WŁOSIŃSKIEGO.**

**Częstochowskie Towarzystwo
Pożyczkowo-Oszczędnościowe**
ul. Tad. Kościuszki № 11 dom własny,
... udziela członkom pożyczek, znacznie przewyższających normy dotychczasowe,
... za poręczeniem, na zastaw papierów procentowych lub na ewikację hipoteczną.
... Przyjmuje od wszystkich wniosków oszczędnościowe w walucie markowej, placąc
... 5 proc. od wkładek z terminem rocznym, 4 proc. — z półrocznym i 3 proc. —
... do zwrotu na żądanie. Lombard Towarzystwa wydaje pożyczki na zastaw bi-
... żuterji, odzieży i innych rzeczy.
... Biuro i lombard otwarte codziennie, prócz świąt, od godz. 9 do 15,
... Kasa od godz. 9 do 13.
... Częstochowa, dn. 4 marca 1920 r.
... **Zarząd.**

LEKARZ-DENTYSTA
Michał Grejniec
ulica Panny Maryi № 10.
... Telefon 259.
... Przyjmuje w lecie codziennie od 8-jej rano do
... 3-jej popoł. bez przerwy.

Poznaj siebie. Poznaj innych.
Przysyłcie charakter pisma swój, lub
... zainteresowanej osoby, zakomunikuj-
... cie rok i miesiąc urodzenia, z kilku osób
... składa się najbliższa rodzina; na tych
... danych otrzymacie od uczonego psy-
... cho-grafologa Szyller-Szkolnika (auto-
... rza dzieł naukowych) listem poleconym
... naukową szczegółową analizę charak-
... teru, określenie ważniejszych zdarzeń
... życiowych. Odpowiedzi na szczerze
... zadane pytania. Cenne wskazówki i
... rady. Posiadamy mnóstwo odezw i
... podziękowań. Analizę wysyłamy po
... otrzymaniu Mk. 25.
... Adresować: **Psycho-grafolog SZYLLER-
SZKOLNIK, Warszawa, Piękna № 25.**

OFIARY
Złożone w Redakcji „Goiica Częst.”
Na plebiscyt
Lajzer Perel z Koziegłów 50 mk.
... Uczniowie 5-go oddziału szkoły powszech-
... nej p. Stano 60 mk.
... Uczniowie kl. wstępnej Gimnazjum W. Szu-
... dejko mk. 17 fen. 50.
... W dniu Imienin drogiej Babuni 50 mk. Ali
... na Komar-Gacka.
... Członkowie Stowarzyszenia Spółzyców w
... „Jurzenka” w Rakowie m. 1200 część % od wy-
... branych towarów i mk. 90 od członka b. zarzą-
... du nieopobrane wynagrodzenie za rok 1919 r.
... **Na oświatę dla żołnierzy**
... Zamiast udziału w wieczorze z zabawą ta-
... neczną w dn. 12 b. m. dr. P. Szaniawski skła-
... da 30 mk.
... Zamiast udziału w zabawie w Polonii F. D
... Wilkoszewscy mk. 50.

Kupię
... stworzoną starą dachów-
... ką, Strażniczkę, pokoję, u-
... meblowane nr. 2
... **Mogę**
... przysłać do interesu
... z nowego gotówka lub
... przyjąć posiadanie w za-
... mie elektrotechniki Wład.
... u p. Kowalczyka Resta-
... uracji

Magiel
... i różne sprządy do sprzą-
... dzenia II Aleja 36 stróż
... wakała
... **w Rakowie**
... dom do sprzedania z o-
... grzaniem kupić można za
... 350,000 mk. i 10000 mk.
... Ost. Gracza na 70000 mk.
... Wład. Warszawska 83 a
... Zystowskiego

Pokój
... umiarkowany z elektry-
... cznością do wynajęcia
... Kościuski 13 m. 8

Sprzedam
... wanaż Dojazd 15 stróż
... wakała gat. 12-2

WAŻNE
dla Kupujących!
... przekonac się
... iż najtaniej nabyć
... można wszelkie to-
... wary jak: płótna
... wszelkiego rodzaju,
... modpolamy, zefiry
... kaszulowe, batysty,
... etaminy, przeście-
... rana, ręczniki,
... bluskiwie i inne u
... **J. Rzańsińskiego**
... Kościuski 19-a
... lewa oficyna
... II-gie wejście.

Uczenie
... lub nazwa spółkarkie-
... go świętego przyjmie a-
... notata Złoty-Potok

Sprzedam
... słodę wylży raz czy-
... stą „Cryfion” Zawodzie
... Botaniana 6

Rower
... sprzedam ul. Barbary 23
... mieszkanca 2

Potrzebna
... netychmiast biuralistka
... biegła w pisanu najma-
... szynie, znająca język pol-
... ski i niemiecki, Refle-
... ktantki mogą się zeta-
... szyć w fabryce Tow.
... Akt. „Heranda” od 10 r.
... do 3 popoł.

Jeść
... świeżo mięso kostnie
... Mała 2

Sluzgarze
... i takarne potrzebni do
... fabr. B-c Szczęsnych
... Zielona 15

Zginal
... portfel zawierający wa-
... lute dokumenty i 669 mk.
... Uprasza się listkowego
... znalazcę o zwrot za wy-
... nagrodzeniem do 2 ul.
... Str. Grao. dia kaprała
... Lebaka Kaszimirza lub
... do adn. Główna

Bryczka
... w bardzo dobrym stanie
... do sprzedania. Wład.
... Kłiskiego 60 Lesiak
... Władysław

Do sprzedania
... restauracja II rzędu
... Wład. p. Polak /Jasno-
... górka 18

Potrzebny
... kowal i chłopcy do ku-
... sarzaKonstantywałals

Teatr PARYSKI

Program od niedzieli 13
środy 16 czerwca r. b. w.

Dla dzieci i młodzieży dozwolone.

Cały świat jest teatrem..

Wspaniale inscenizowany o niezwykłej treści dramata w 6-ciu cz.
wytwórni „ITALA” w Turynie ze słynną włoską artystką

Klaretą Sabbatelli w roli głównej.

Anons:

w następn-j zmianie pogramu
demonstrowany będzie obraz p. t

Anna Karenina

podtł z anej powieści synnego
rosyjskiego pisarza L. Tofstoja.

Teatr „ODEON”

Program od wtorku 8-go do niedzieli 13-go Czerwca 1920 roku

Najnowszy obraz Polski.

Dramat współczesny w 6 akt., według scenarjusza KAZIMIERZA DUNIN-MARKIEWICZ
w wykonaniu artystów scen warszawskich p. t.

„POWRÓT”

osoby w rolach głównych:

Janina Szyllinżanka w roli Janki. — Kaz. Junosza-Stepowski w roli Jerzego Łaskiego, publicysty. — Bron. Kojalłowiczowa
w roli Zofji. — St. Knake-Zawadzki w roli posła na Sejm, Norskiego. — Paweł Owerflo w roli barona Delboxa.Notesy, bloki, albumy, koronki i inne materiały piśmienne dostarcza po
cenach fabrycznych

J. Librod, Warszawa, Marszałkowska 118.

Na żądanie — szczegóły, oferty z wzorami.

ŚWIERZBE

usuwa w ciągu 3-4
dni mydlana„MAŚĆ P-ra HEBDY”
uznana przez powagi lekarskie.Łatwo się wciera, ma przyjemny zapach, nie plami bielizny i ciała,
z łatwością się zmywa wodą. Żądać w aptekach i składach aptecz-
nych tylko „Maści P-ra Hebdy” ze świerzbowcem na etykie-
cie. Słoiki na 1-3 12 osób. Tow. E. Hebda i S-ka, Warszawa,
Elektoralna 18, tel. 1-37. Dla koni od świerzby i parcha „Ekwoi-Hebda”.Zawiadamiam tych członków Kółek Rolniczych, którzy po zebraniu mie-
sięcznym w dniu 8 Czerwca żądali zwołania nadzwyczajnego zebrania delega-
tów Kółek Rolniczych na dzień 15 Czerwca, iż takowego zwołać nie
mogę, gdyż na zwołanie nadzwyczajnego zebrania Zw. Kółek
Roln. potrzebna jest decyzja Okręgowego Zarządu, lub żądanie
2 | 3 głosów Kółek, co pierwsze jak i drugie w tak krótkim terminie jest
niemożliwe, — a zatem sprawa ta będzie rozpatrywana na następnym zebraniu
w dniu 6 lipca.

Wice prezes Zw. Kółek F. Wroński.

Samochody

osobowe, towarowe i omnibusy na
pełnych gumach są do sprzedania i
kupujemy stare lub zamiana takowych
oraz dostarczamy wszelkie części i wykonujemy wszelkie reperacje samochodów
po niskich cenach

Fabr. Maszyn i Garaże samochodowe

B-ci SZCZĘSNYCH, ulica Zielona № 15.

Towarzystwo Oleum — Warszawa

Oleje mineralne, parafina, benzyna, smary
Reprezentacje i skład częstochowski:

Dom Handlowy Zdzisław Ryłski

CZĘSTOCHOWA, II ALEJA № 20. — TELEFONY № 188 I 187.

Wytwórnia Past do Obuwia
„PRZEMYSŁ”Sprzedaż hurtowa i detaliczna dla spółek i kooperatyw
ustępstwa.

W Częstochowie, ul. Krakowska № 62.

Redaktor i wydawca: P. D. Wilkoszewski.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Głosu Częstochowskiego”.

Kierownik Druku: Jan Barylski

Spółka Akcyjna
dla Handlu Towarami Włóknistemi
„TKANINA”

Leszno 15 — Warszawa — Tel. № 42 dawny

Adres telegraficzny: WARSZAWA METR.

POLECA

po cenach konkurencyjnych wielki wybór:

MATERJAŁOWE WELNIANYCH ZAGRANICZ-
NYCH I KRAJOWYCH, DAMSKICH I MĘSKICH
JAK RÓWNIEŻTKANIN BAWELNIANYCH SUROWYCH, BIE-
LONYCH, FARBOWANYCH, KOLOROWO-TKA-
NYCH NANSUKÓW, PŁOCIENEK, CĄGÓW, BA-
TYSTÓW, OXFORDÓW, SATYNEK, CHUSTEK,
RĘCZNIKÓW i t. p.

SPRZEDAŻ HURTOWA

PIERWSZORZĘDNE ŹRÓDŁO DLA KOOPERATYW, STOWARZY-
SZEŃ, KÓLEK ROLNICZYCH, ZRZESEŃ ROBOTNICZYCH,
SKŁEPÓW CHRZEŚCIJAŃSKICH, BIUR HANDLOWYCH PRZY
SEJMİKACH POWIATOWYCH I INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH.

Dr. Stefan Purski

choroby skórne i weneryczne

godziny przyjęć od 8-11 i od 3-7.

Kilińskiego № 4.

DOKTOR

Paweł Broniatowski

ul. Penny Marji Nr. 21 (obok Teatru Paryskiego)

choroby weneryczne i skórne

Przyjmuje od 9-12 i 4-7 po południu.

Panie od 12-1 w południe.

Dr. E. Petrykat

choroby skórne i weneryczne

przyjmuje od 8-10 i 3-7 wiecz.

ul. Dąbrowskiego 6 (Szkoła) i piętro.

Składajmy ofiary na Często-
chowski Komitet niesienia
pomocy Górnolązacom!

Dr. med. Adolf Beatus

choroby skórne i weneryczne

Przyjmuje od 11 pół do 6 wiecz.
ul. Kościuszki 46, I piętro.Polski Związek Zawodowy Robot-
ników, Cieśli, Stolarzy i pokrewnych
wódowni zwołuje

Ogólne Zebranie

na niedzielę 18 czerwca r. b., w lokalu
szkolnym przy ulicy Krakowskiej Nr. 51,
zaprasa się wszystkich członków i nie-
członków. Sprawy bardzo ważne do o-
mówienia, tędą obecni i z fabryki, upra-
sza się o jaknajliczniejsze przybycie
Zarząd.